Vlaams Parlement

**412** (2019-2020) – Nr. 1
ingediend op 7 juli 2020 (2019-2020)

# Voorstel van resolutie

van Jos D'Haese en Lise Vandecasteele

## over de bestelling van emissievrije bussen door de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn in het kader van de economische relance

Dit voorstel van resolutie werd ingetrokken op 13 juli 2020.

verzendcode: OPE

TOELICHTING

Het coronavirus heeft niet alleen een gezondheidscrisis veroorzaakt, maar heeft ook een zware impact op de economie. Zolang bedrijven hun werknemers in tijdelijke werkloosheid kunnen plaatsen worden de effecten op de maatschappij enigszins getemperd. Als de economie onvoldoende herstelt, is het risico groot dat er een zelden geziene golf van ontslagen op gang komt. Volgens een prognose van de Economic Risk Management Group (ERMG) zijn Belgische bedrijven van plan om ongeveer een op de vijf van hun tijdelijk werkloze werknemers te ontslaan. Naar schatting wachten er 180.000 ontslagen.

Busbouwer Van Hool is een typevoorbeeld van de hierboven geschetste problematiek. Een groot deel van de werknemers van dat bedrijf is momenteel tijdelijk werkloos. Het bedrijf krijgt nauwelijks nieuwe orders. Veel werknemers van het bedrijf lijden aanzienlijk loonverlies wegens tijdelijke werkloosheid en beginnen stilaan voor hun job te vrezen.

De Vlaamse Regering moet zich zo snel mogelijk buigen over relancemaatregelen. Om de economie opnieuw op gang te brengen zijn investeringen in de openbare sector en de infrastructuur nodig. In het licht van de klimaatverandering kan de regering de huidige context aangrijpen om versneld werk te maken van duurzame economische oplossingen. Een versnelde vergroening van het wagenpark van de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn is daarbij ten zeerste aangewezen.

De Lijn heeft momenteel een wagenpark van 2295 bussen. De Vlaamse Regering heeft zich ten doel gesteld om op zijn laatst in 2025 alleen nog emissievrije bussen in de stadskernen te laten rijden. Nog vóór 2035 moeten alle bussen in Vlaanderen emissievrij rijden. De Lijn heeft een bestelling van 200 hybride bussen bij VDL Bus & Coach geplaatst. Die bussen kunnen op termijn omgebouwd worden tot elektrische bussen. Daarnaast loopt er een procedure voor een aanbesteding van 970 extra elektrische bussen. Tegen 2035 zullen er – naargelang de evolutie van de noden – nog eens 1100 tot 1500 emissievrije bussen besteld moeten worden.

Met een versnelde vergroening van de busvloot van De Lijn zou de Vlaamse Regering haar beperkte klimaatambities kunnen opschroeven. Het zou daarnaast een goede zaak voor de gezondheid van de bevolking zijn als er in de stadscentra versneld een eind komt aan de luchtvervuiling door het openbaar vervoer. Daarnaast is ook een capaciteitsuitbreiding van het openbaar vervoer aan de orde om de modal shift die de Vlaamse Regering vooropstelt effectief waar te maken.

Een versnelde bestelling van bussen moet gepaard gaan met de nodige kwaliteitsvereisten. Het is ecologisch niet te verantwoorden om die bussen in het verre buitenland te laten produceren, terwijl de arbeiders, de expertise en de machines lokaal aanwezig zijn. De Belgische busbouwers Van Hool en VDL Bus & Coach hebben in het verleden al bewezen dat ze op het vlak van emissievrije bussen in staat zijn om op korte termijn zeer kwalitatief hoogstaande producten af te leveren. Voor de productie van waterstofbussen is Van Hool op wereldvlak zelfs een van de grootste en meest vooruitstrevende spelers.

Het zou verstandig zijn om een bestelling van bussen te plaatsen dicht bij de plaats van gebruik, waar het al dan niet respecteren van kwaliteitsvereisten van nabij opgevolgd kan worden. De lokale (tijdelijke) werkloosheid oplossen, heeft bovendien een positieve impact op de koopkracht en dus op de lokale economie en middenstand.

De hierboven genoemde ecologische en sociale argumenten kunnen in overweging genomen worden bij het gunnen van een aanbesteding voor emissievrije bussen.

De Europese wetgeving laat toe om sociale en milieuaspecten mee in rekening te brengen bij het toekennen van een overheidsopdracht voor vervoersactiviteiten.

In richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van richtlijn 2004/17/EG is daarover het volgende opgenomen:

"Overheidsopdrachten spelen in de Europa 2020-strategie, zoals opgenomen in de mededeling van de Commissie van 3 maart 2010 "Europa 2020 — Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei" ("Europa 2020-strategie voor een slimme, duurzame en inclusieve groei"), een belangrijke rol en zijn een van de marktinstrumenten die kunnen worden ingezet om een slimme, duurzame en inclusieve groei te verwezenlijken en tegelijkertijd overheidsmiddelen zo efficiënt mogelijk te gebruiken. Met het oog daarop moeten de bestaande aanbestedingsregels, die zijn vastgesteld krachtens Richtlijn 2004/17/EG van het Europees Parlement en de Raad (4) en Richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad (5), worden herzien en gemoderniseerd om de efficiëntie van de overheidsbestedingen te verhogen, in het bijzonder door de deelname van het midden- en kleinbedrijf (mkb) aan overheidsopdrachten te bevorderen, en om aanbesteders in staat te stellen overheidsopdrachten beter te gebruiken ter ondersteuning van gemeenschappelijke maatschappelijke doelen. Er is ook behoefte aan verduidelijking van de basisbegrippen en -concepten om de rechtszekerheid te vergroten en om rekening te houden met een aantal aspecten van de desbetreffende vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie."

Ook in de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten wordt specifiek verwezen naar de mogelijkheid voor de aanbestedende overheid om bij de vaststelling van de economisch meest voordelige offerte rekening te houden met "milieu- en/of sociale aspecten die verband houden met het voorwerp van de betrokken opdracht" (artikel 81, §2, 3°). De gunningscriteria kunnen betrekking hebben op "de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van de levenscyclus ervan, met inbegrip van (...) het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten" (artikel 81, §3, 1°). Verder kan de aanbestedende entiteit "bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits zij verband houden met het voorwerp van de opdracht (...) Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatie- of milieugerelateerde dan wel sociale of arbeidsgerelateerde overwegingen." (artikel 157).

Een versnelde vergroening van het wagenpark van De Lijn is juridisch mogelijk en bovendien maatschappelijk wenselijk als economische relancemaatregel tegen lokale werkloosheid. De lopende procedure voor de aanbesteding van 970 elektrische bussen kan – afhankelijk van het stadium waarin de procedure zich bevindt – herzien worden of, indien nodig, heropgestart worden.

Jos D'HAESE
Lise VANDECASTEELE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement vraagt de Vlaamse Regering om:

– de vergroening van het wagenpark van de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn versneld door te voeren, zodat het volledige wagenpark emissievrij is tegen 2030;

– de lokale werkgelegenheid enerzijds en de ecologische impact van het transport van bussen tussen de productieplaats en de plaats van indienstneming anderzijds, op te nemen als belangrijke kwaliteitsvereisten in de lopende procedure bij de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn voor de gunning van 970 elektrische bussen of zo nodig die gunningsprocedure opnieuw op te starten zodat die kwaliteitsvereisten erin kunnen worden opgenomen.

Jos D'HAESE
Lise VANDECASTEELE